

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Інтернаціоналізація вищої освіти України
в умовах полікультурного світового простору:
стан, проблеми, перспективи**

МАТЕРІАЛИ ПІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІИ

(Маріуполь, 18-19 квітня 2018 року)

**МАРІУПОЛЬ
МДУ
2018**

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Відповідальні редактори: д.ф-м.н., проф. **М. Стріха**; чл.-кор. НАПН України, д.пед.н., проф. **О. Топузов**; **І. Стокоз**; чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. **К. Балабанов**

Члени редколегії: проф. **Х. Бакірдіз**; акад. НАН України, чл.-кор. НАПН України, д.соціол.н., проф. **В. Бакіров**; д.філол.н., проф. **О. Бондарева**; д.е.н., проф. **О. Булатова**; проф. **К. Іллюмінаті Поркарі**; проф. **В. Карайоргіс**; д.політ.н., проф. **С. Корнеа**; **О. Кочурін**; д.філос.н., с.н.с. **С. Курбатов**; акад. НАПН України, д.е.н., проф. **А. Мазаракі**; **Н. Оксенчук**; д.політ.н., проф. **І. Оніщенко**; д.філол.н., проф. **О. Павленко**; чл.-кор. НАПН України, д.філос.н., проф. **П. Саух**; к.ю.н. **М. Семенишин**; к.політ.н., проф. **М. Трофименко**; д.соціол.н., проф. **С. Щудло**.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Маріупольського державного університету
(протокол № 9 від 28.03.2018)

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи : матер. II міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 18-19 квітня 2018 р. – Маріуполь : МДУ, 2018. – 646 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи», які різнобічно висвітлюють питання інтернаціоналізації вищої освіти; розглядаються фактори, що впливають на створення нових можливостей і підвищення доступності вищої освіти та забезпечення її якості; окремо приділено увагу проблемам нормативно-правового забезпечення розвитку міжнародного співробітництва в сфері вищої освіти України, академічній мобільності, розвитку лідерського потенціалу університетів і конкурентоспроможності сучасних вишів в умовах глобалізації; розглядаються проблеми підготовки вчителя Нової української школи. Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти.

специфічними умовами навчання МВС, навчально-тренувальні центри (коледжі, училища), створені на базі Державних установ «Навчальний центр підготовки поліцейських».

Адміністративно-правове регулювання підготовки кадрів для Національної поліції України здійснюється на підставі норм права, закріплених у Конституції України, законах України, указах Президента України, постановах Кабінету Міністрів України, наказах та інших відомчих нормативно-правових актах.

Отже, підготовку кадрів для Національної поліції України як предмет адміністративно-правового регулювання слід розглядати як цілеспрямований, нормативно врегульований вплив органів державної влади та інших суб'єктів, наділених повноваженнями щодо реалізації цієї діяльності, здійснюваний за допомогою відповідних адміністративно-правових засобів і методів, на суспільні відносини щодо підготовки кадрів Національної поліції України з метою забезпечення інтересів держави у конкурентоспроможних, високопрофесійних кадрах Національної поліції, здатних ефективно виконувати покладені на них обов'язки з охорони прав і свобод людини, захисту інтересів держави та суспільства, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку.

Список використаної літератури

1. Большой экономический словарь / под ред. А.Н. Азрилияна. М., 1997. 864 с.
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37 –38. Ст.2004.
3. Наливайко Л. П. Трансформація державної освітньої політики в Україні в умовах євроінтеграції. *Право і суспільство*. 2015. № 3. Ч. 3. С. 31–36.
4. Енциклопедія освіти / відп. ред. В. Г. Кремень. Київ, 2008. 1040 с.
5. Валеев Р. Г. Освітнє право України : навч. посіб. Луганськ, 2011. 287 с.
6. Гальперіна В. О. Освітня політика в трансформаційному суспільстві: соціально-філософський аналіз : автореф. дис. ... канд. філософ. наук: 09.00.03. Київ, 2003. 17 с.
7. Шульга Н. Д. Сутнісні характеристики поняття «державна освітня політика». Державне управління: теорія і практика. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Shulga.pdf> (дата звернення: 1.04.2018).
8. Востриков П. П. Организационно-правовые проблемы подготовки, переподготовки и повышения квалификации государственных служащих: дисс. ... канд. юрид. наук. 12.00.02. М., 1998. 214 с.

I. Savelyeva

CONCEPT OF TRAINING OF PERSONS FOR NATIONAL POLITICS OF UKRAINE IN HIGHER EDUCATION

The thesis examines the current stage of reforming the system of law-enforcement bodies of Ukraine, taking into account modern political, socio-economic and integration processes, envisages, first of all, the construction of a new democratic model aimed at serving the society through the protection of human rights and freedoms, combating crime, maintaining public security and order. The most complicated in this process is the training of personnel for the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, in particular for the National Police, which directly affects the activities of higher educational institutions with specific educational conditions.

Keywords: training of personnel, National Police of Ukraine, higher education, reforming.

УДК 345.13:371 (471)

Свірський Б. М.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СВІТЛІ ОСВІТЯНСЬКИХ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ

У статті зроблена спроба розкрити систему правових норм, які забезпечують інтернаціоналізацію освіти, в тому числі вищої, в світлі вимог відповідних приписів профільних законів України на сучасному етапі розвитку та надання освітянських послуг в умовах інтеграції України у світовий освітянський простір. Розглянути питання міжнародного співробітництва в сфері надання освітянських послуг. Розглянуто питання міжнародного співробітництва в цієї сфері.

Ключові слова: інтернаціоналізація, освіта, вища освіта, закони, мобільність, навчальні заклади, гарантії освіти, міжнародне співробітництво.

Конституція України (ст.53) визначає, що кожен має право на освіту, де повна загальна середня освіта є обов'язковою.

Держава взяла на себе забезпечення доступності і безоплатності дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

Важливе значення має те, що Основний Закон гарантує громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до профільного закону право на навчання рідною мовою чи на

вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні центри [1].

Ці конституційні приписи знайшли своє відображення, конкретизацію та розвиток у відповідних органічних нормативно-правових актах, які були прийняті парламентом України – Верховною Радою.

Так, Законом України «Про вищу освіту» (п.7 ст. 3) визначено, що елементом державної політики у сфері вищої освіти є забезпечення розвитку наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів та їх інтеграції з виробництвом [2].

Закон України «Про освіту» (далі Закон) визначає, що державна політика у сфері освіти формується і реалізується на основі наукових досліджень, міжнародних зобов'язань, вітчизняного та іноземного досвіду з урахуванням прогнозів, статистичних даних та індикаторів розвитку з метою задоволення потреб людини та суспільства.(ст.5) [3]

Законом достатньо детально визначено міжнародне співробітництво в частині інтернаціоналізації освіти наближення її до кращих світових стандартів.

Системний аналіз інституту міжнародного співробітництва дає можливість виділити три основних напрямків інтернаціоналізації освіти, а саме:

- а) міжнародне співробітництво у системі освіти (ст.82);
- б) участь у міжнародних дослідженнях якості освіти (ст.83);
- в) міжнародна академічна мобільність (ст.84).

Міжнародне співробітництво у системі освіти передбачає, що заклади освіти, наукові, науково-виробничі установи системи освіти, органи державного управління освітою мають право укладати договори про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки із закладами освіти, підприємствами, установами, організаціями, науковими установами системи освіти іноземних країн, міжнародними підприємствами, установами, організаціями, фондами тощо.

Заклади освіти та наукові, науково-виробничі установи системи освіти, органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають право провадити зовнішньоекономічну діяльність відповідно до законодавства на основі договорів, укладених ними з іноземними юридичними, фізичними особами, мати власний валютний рахунок, провадити спільну діяльність, у тому числі шляхом створення спільних підприємств (установ).

Необхідно зазначити, що держава сприяє міжнародному співробітництву закладів освіти та органів управління освітою, виділяє їм відповідні валютні асигнування, звільняє від оподаткування, сплати мита і митного збору за навчальне, наукове та виробниче обладнання та приладдя, що надходять для них із-за кордону для навчальних і наукових цілей. Заклади освіти, педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, здобувачі освіти можуть брати участь у реалізації міжнародних проектів і програм.

Закон визначив шляхи міжнародного співробітництва у сфері освіти – це насамперед::

- здійснення заходів щодо розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва;
- створення належних правових та фінансово-економічних умов для міжнародного співробітництва, зокрема, встановлення відповідних бюджетних призначень у державному бюджеті та фінансування внесків за членство в міжнародних організаціях, відрядження за кордон учасників міжнародних проектів і програм відповідно до умов договорів;
- сприяння залученню коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання наукових, освітніх та інших програм і проектів;
- популяризації та координації діяльності, пов'язаної з міжнародним співробітництвом, створення відповідних інформаційних центрів, у тому числі за кордоном;
- надання консультативної підтримки з питань міжнародного співробітництва у сфері освіти і науки;
- здійснення іншої діяльності відповідно до законодавства.

Щодо участі у міжнародних дослідженнях якості освіти, то держава з метою незалежного оцінювання якості освіти забезпечує участь у міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти. Результати міжнародних порівняльних досліджень якості освіти обов'язково оприлюднюються та враховуються органами державної влади під час формування державної політики у сфері освіти

Державна політика щодо міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти визначена у ст.74 Закону України «Про вищу освіту». Так, держава з метою гармонізації законодавчих та інших нормативно-правових актів України у сфері вищої освіти та імплементації найважливіших положень міжнародних документів підтверджує пріоритетність норм міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Метою розвитку міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та інтеграції системи вищої освіти до світового освітнього простору є також: впровадження механізму гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання якості вищої освіти України та Європейського простору вищої освіти;

В Законі визначені шляхи розвитку міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та інтеграції системи вищої освіти до світового освітнього простору, держава сприяє: впровадженню

механізму гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання якості вищої освіти України та Європейського простору вищої освіти.

Законом (ст.75) також окреслені основні напрями міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти, які спрямовані на участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного і міжуніверситетського обміну студентами, аспірантами, докторантами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками; проведення спільних наукових досліджень; організацію міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів; участь у міжнародних освітніх та наукових програмах; спільна видавнича діяльність; надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні; створення спільних освітніх і наукових програм з іноземними вищими навчальними закладами, науковими установами, організаціями; залучення педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників іноземних вищих навчальних закладів для участі в педагогічній, науково-педагогічній та науковій роботі у вищих навчальних закладах України; сприяння академічній мобільності наукових, науково-педагогічних працівників та осіб, які навчаються.

Таким чином, підсумовуючи, можливо зробити висновок, що вітчизняне законодавство про освіту, в тому числі вищу, надає значний перелік умов щодо міжнародного співробітництва в освітній галузі, що є запорукою інтернаціоналізації вищої освіти України в світовий освітянський простір.

Список використаної літератури

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року.
2. «Про вищу освіту» Закон України від 01.07.2014 року (Відомості Верховної Ради України, 2014 р 37-38 ст. 2004).
3. «Про освіту» Закон України від 05.09.2017 року (Відомості Верховної Ради України, 2017 р 38 -39 ст. 380).

B. Svirsky

INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION IN THE LIGHT OF THE EDUCATIONAL LAWS OF UKRAINE

The article attempts to open a system of legal norms that ensure the internationalization of education, including the higher one, in the light of the requirements of the relevant regulations of the specialized laws of Ukraine, at the present stage of development and provision of educational services in the conditions of Ukraine's integration into the world educational space. Consider the issues of international cooperation in the field of education services are considered in the article. The system of international cooperation in this field is defined.

Keywords: internationalization, education, higher education, laws, mobility, educational institutions, guarantees of education, international cooperation.

УДК 378+37.01

Серих Т. М.

НОРМАТИВНО-РЕГУЛЯТОРНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

У тезах проаналізовано нормативно-регуляторний аспект проблеми полікультурної та полімовної взаємодії держав у світовому просторі. Вирішення проблеми формування полікультурної комунікативної компетентності майбутніх учителів обумовлено, перш за все, її позиціонуванням на державному та міжнародному рівнях, представлено в аналізованих нами документах.

Ключові слова: глобалізація, академічна мобільність, майбутні учителі, полікультурна компетентність, міжкультурний діалог, мультикультурний світ.

Глобалізаційні тенденції в економіці, постійний ріст міграційних процесів, прагнення України до інтеграції системи вищої професійної освіти у європейський освітній простір зумовлюють та актуалізують потребу формування полікультурної комунікативної компетентності майбутніх учителів, яка допоможе молодому поколінню підготуватися до життя та активної діяльності в мультикультурному світовому просторі. Багатонаціональний склад населення нашої держави, прагнення до демократизації суспільних відносин потребує підготовки високосвідомого громадянина України, що сприятиме розвитку демократичних відносин між окремими людьми, групами людей, які належать до різних національностей та мають різне віросповідання.

Досліджувана проблема стосується не лише кожної особистості окремо, а й повинна вирішуватися на державному та навіть міжнародному рівні. Тому ми поставили собі за мету проаналізувати нормативно-правову базу України стосовно міжкультурного діалогу, полікультурного розмаїття, міжнародної співпраці, урахування академічної мобільності, з метою формування полікультурної компетентності у процесі вивчення іноземних мов та їх застосування у повсякденному житті, розвитку всіх національних мов і культур за умови поваги до самотності кожної із них.